

Đẩy mạnh công

Lao là một bệnh lý do vi khuẩn *Mycobacterium tuberculosis* gây ra. Bệnh lao có thể xảy ra ở bất kỳ bộ phận nào trên cơ thể người nhưng thường nhất là ở phổi.

Trong khoảng thời gian từ năm 1943 đến 1964, nhờ việc phát triển các thuốc chống lao, người ta đã có được một vũ khí thực nghiệm điều trị tận gốc bệnh này. Các thuốc chống lao hiện nay đã giải quyết được hai nhiệm vụ: chữa khỏi lao cho người bệnh và dập tắt các ổ vi khuẩn lao.

Vaccin phòng lao BCG ra đời. BCG (bacille Calmette Guerin) là loại vaccin có chứa vi khuẩn lao đã xử lý nhiều lần qua môi trường để trở nên không độc, dùng phòng lao cho người. BCG kích thích cơ thể tạo phòng vệ miễn dịch.

Thế nhưng đến tận bây giờ, bệnh lao vẫn chưa được đẩy lùi hẳn trên thế giới. Ở những nước phát triển, số người bị lao đã giảm đáng kể,

còn ở những nước đang phát triển (chiếm 3/4 dân số nhân loại), số người bị lao vẫn chưa giảm rõ rệt, do đó, phòng chống lao vẫn luôn là một nhiệm vụ quan trọng không thể xem thường, đòi hỏi triển khai những biện pháp kỹ thuật đơn giản không tốn kém và phải được vận dụng linh hoạt vào hoàn cảnh riêng từng nước có liên quan để đạt kết quả mong muốn; đồng thời còn phải thực hiện hai việc khác nữa, đó là:

– Thực hiện giáo dục cộng đồng giúp cho người dân biết những đặc điểm của bệnh lao, trước hết là vi khuẩn lao và dịch tễ học;

– Đánh giá bối cảnh xã hội, kinh tế của từng nước có liên quan đến bệnh bởi vì chính yếu tố này đã tạo điều kiện cho lao tiến triển và tác động thực sự đến những biện pháp kỹ thuật.

Những kiến thức cơ sở về bệnh lao

Lao không phải là một bệnh di truyền mà có sự lây bệnh giữa người và người. Bệnh hay khu trú nhất ở phổi và đây cũng là nguồn truyền nhiễm hay gặp nhất.

Vi khuẩn lao là một vi khuẩn ái khí (ưa khí), có chu kỳ phát triển là 20 giờ trong những điều kiện tối ưu, cho nên bệnh nhân có thể dùng thuốc chống lao chỉ một lần duy nhất trong ngày. Đặc biệt vi khuẩn lao có thể “nằm ngủ” không hoạt động tại những tổn thương xưa cũ, rồi bất ngờ hoạt động trở lại, đôi khi sau một thời gian im ả rất dài. Các phản ứng miễn dịch thuộc loại muộn. Nguy cơ lây lan được ví như hình ảnh một tảng băng trôi với phần nổi nhìn thấy là những người khạc nhổ đờm có vi khuẩn lao, tức là những người truyền bệnh và phần chìm không nhìn thấy, được hình thành từ hai nhóm:

– Những người trước đây đã từng bị nhiễm vi khuẩn lao có test Tuberculin dương tính (Mantoux +) nhưng không lây bệnh do đã được điều trị lao tốt. Tuy vậy sự cân bằng vật chủ - vi khuẩn lao có thể bị rạn vỡ làm cho lao tái phát làm lây bệnh trong những điều kiện không thuận lợi cho sức khỏe như những khó khăn về kinh tế, lao động quá sức, mắc nhiều bệnh nền,...

– Những người không nhiễm vi khuẩn lao, có test Tuberculin âm tính.

Phổi hợp tằm soát và điều trị

Công tác phòng bệnh diễn ra ở ba mức:

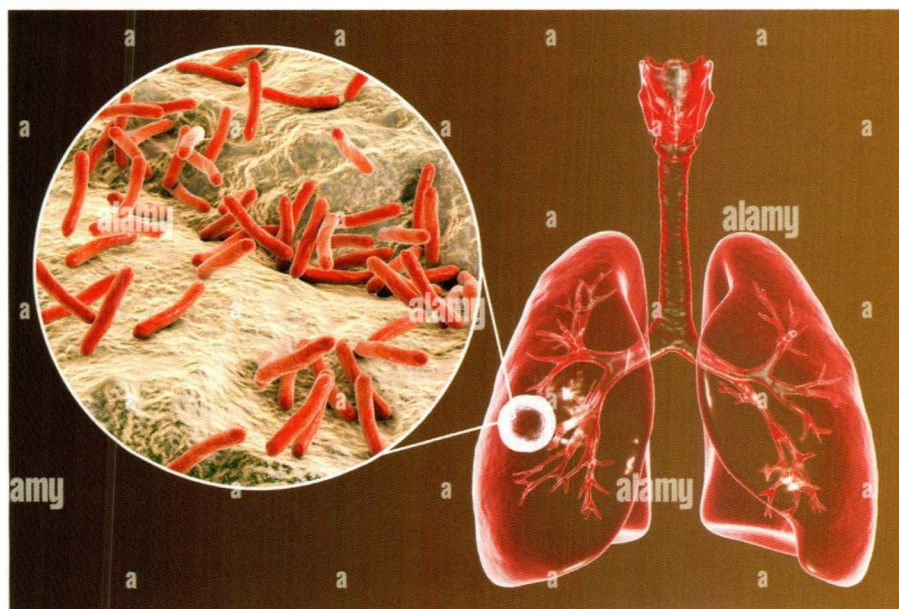
– Điều trị bệnh nhân lao và nếu có thể được, cách ly những người có vi khuẩn lao dương tính;

– Theo dõi những người có nguy cơ cao và điều trị những trường hợp sơ nhiễm lao;

– Tiêm vaccin cho những người không bị bệnh và có test Tuberculin âm tính.

Những biện pháp kỹ thuật phòng bệnh được thực hiện ở hai mức:

• Dập tắt những ổ vi khuẩn bằng các phổi hợp tầm soát và điều trị;

Vi khuẩn *Mycobacterium tuberculosis* gây bệnh lao. Nguồn: alamy

tác phòng chống lao

→ GS PHẠM GIA CƯỜNG

Để điều trị lao cần phối hợp nhiều thuốc kháng sinh và dùng trong thời gian dài

• Bảo vệ những người không bị nhiễm vi khuẩn lao, trước hết là tất cả các trẻ em bằng vaccin BCG. Phối hợp tầm soát và điều trị là biện pháp mạnh nhất chống lại bệnh lao.

Tiêm chủng vaccin BCG

Đã được sử dụng từ hơn 100 năm nay, vaccin BCG đã chứng minh nó là loại vaccin được dung nạp tốt, đạt hiệu quả cao. Những người được tiêm chủng sẽ tránh được các bệnh lao màng não và bệnh lao kê dễ gây tử vong và những loại lao khác.

Tuy vậy, việc tiêm chủng cũng có những giới hạn, việc bảo vệ cơ thể không phải là vĩnh viễn mà chỉ có công hiệu trong 10 đến 15 năm; tác dụng phòng lao của chúng chỉ là trực tiếp. Những trẻ không được tiêm chủng sống chung với những trẻ đã được tiêm chủng cũng không tránh được bệnh lao.

Liệu pháp hóa học, phòng bệnh

Liệu pháp này được áp dụng cho những trẻ không được tiêm chủng BCG và sống chung với

những người có vi khuẩn lao dương tính, chủ yếu là ở những trẻ con rất ít tuổi, rất dễ mắc bệnh lao kê và/hoặc bệnh lao màng não. Đây là những biện pháp cá nhân, dùng hai loại thuốc liền để chống kháng thuốc là Rimifon và Ethambutol theo những liều quy định.

Mỗi người dân cần biết được những triệu chứng và dấu hiệu của bệnh lao để có thể sàng lọc những đối tượng cần phải làm xét nghiệm và áp dụng các biện pháp sơ đẳng bảo vệ mọi người chống bệnh lây lan, có ý thức chấp hành tốt liệu trình điều trị, hợp tác tốt với cán bộ y tế trong công tác phòng chống lây lan.

Tuy nhiên vì tỷ lệ toàn bộ số người mắc bệnh lao hiện nay vẫn còn rất cao và sự tăng dân số bùng nổ trên thế giới nên còn mất nhiều thời gian nữa mới có thể có được kết quả mong muốn là dập tắt được bệnh lao trong cộng đồng dân cư trong nước cũng như trên toàn thế giới. ✨

THÔNG BÁO

Kể từ ngày 01.01.2022, bạn đọc trên cả nước đăng ký mua dài hạn Tạp chí *Thuốc & Sức Khỏe*, theo giá biểu dưới đây:

◆ 3 tháng :	60.000đ
◆ 6 tháng :	120.000đ
◆ 12 tháng :	240.000đ

tại:

★ Các sạp báo gần nhà bạn nhất (do bạn tín nhiệm).

★ Bưu điện gần nhà bạn nhất, bạn đọc có thể phản ánh các vấn đề liên quan đến việc đặt mua và phát hành báo đến đường dây nóng: **1800585855**.

★ Đến trực tiếp tại Công ty TNHH Tư vấn Đầu tư và Dịch vụ Truyền thông Trường Phát, 179 Lý Chính Thắng, P. Võ Thị Sáu, Q.3, TP.HCM.

★ Đặt qua điện thoại số 0906899486 (Nguyễn Thụy Ngọc Quỳnh).

→ THUỐC & SỨC KHỎE